Historia i natura

Tytuł projektu: Zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego Gminy Kąty Wrocławskie poprzez „Rewaloryzację zabytkowego parku w Zabrodziu – etap I” oraz „Rewaloryzację zabytkowego parku oraz ruin dawnego dworu nawodnego w Smolcu”

Beneficjent: Gmina Kąty Wrocławskie

Wartość projektu: prawie 5,7 mln zł

Dofinansowanie z UE: 2,3 mln zł

Atrakcyjność Gminy Kąty Wrocławskie związana jest z jej bogatymi walorami przyrodniczymi – to tutaj rozciąga się malownicza dolina rzeki Bystrzycy, ale także z historycznymi, nawiązującymi do dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska. Ta niewielka gmina ma w swoich granicach zabytki sprzed stuleci, ale kilka z nich ze względu na stan techniczny wymaga renowacji. Takie zabudowania istnieją na przykład w Zabrodziu oraz Smolcu. Z czasów dawnej świetności do dziś w Zabrodziu pozostały jedynie dziewiętnastowieczne zabudowania dworskie i dziesięciohektarowy park ze stawem, a w Smolcu ruiny renesansowego dworu nawodnego wraz z parkiem i stawem.

W ratowaniu środowiska naturalnego oraz niszczejących zabytków pomagają fundusze europejskie. Pierwszy etap rewaloryzacji zabytkowego parku w Zabrodziu, dofinansowany przez UE, objął niezbędne prace, mające na celu odtworzenie historycznego planu parku, pielęgnację zieleni, budowę ścieżek spacerowych oraz montaż małej architektury, umilającej pobyt zwiedzającym. W Smolcu natomiast roboty budowlane skupiły się przede wszystkim na zabezpieczeniu ruin dworu, który groził zawalaniem, umocniona została także linia brzegowa stawów otaczających dawny dwór nawodny.

Gdy patrzy się na pozostałości dworu, aż trudno uwierzyć, że mieściło się w nim 52 pokoje, że odbywały się tu wieczerze przy świecach dla kilkudziesięciu gości, lekcje z guwernantką, a na terenie posiadłości można było organizować kuligi z saniami i polowania. Ten świat minął bezpowrotnie. Skąd tak wiele o tym wiemy? Z książki potomkini ostatnich właścicieli, Angeli von Wallenberg Pachaly, która kilka lat temu opublikowała swoje wspomnienia „Mała baronówna. Dzieciństwo na smoleckim zamku”. Rezydencja była bowiem wiejską

posiadłością bogatej niemieckiej rodziny Wallenberg Pachalych – bankierów, handlowców i przedsiębiorców, którzy oprócz niej posiadali bank we Wrocławiu oraz miejski pałac przy ul. Szajnochy. Ród opuścił swoje smoleckie dobra w 1945 roku. Dwunastoletnia wówczas Angela tuż przed odjazdem wbiegła jeszcze do budynku, aby zamknąć okiennice. Żeby rodzinny dom nie był smutny i nie widział, jak go opuszczają i zostawiają już na zawsze…

History and nature

Project title: Maintenance and development of cultural heritage of the Kąty Wrocławskie Municipality through "Revitalizing historical park in Zabrodzie – stage I" and "Revalorization of the historical park and the ruins of former water mansion in Smolec"

Beneficiary: The Kąty Wrócławskie Municipality

Project value: almost PLN 5.7 million

EU funding value: PLN 2.3 million

The attractiveness of Kąty Wrocławskie Municipality is related to its rich natural values – the picturesque valley of the Bystrzyca river spreads right here but you may also witness the historical sites drawing reference to the cultural heritage of Lower Silesia. This small commune possesses within its borders the monuments from the past centuries and several of them, due to their technical state, require renovation. Such developments may be found for instance in Zabrodzie and Smolec. During the times of former greatness only the XIX century manor developments have remained in Zabrodzie as well as the 10-hectare park with a pond while Smolec is home to the ruins of a Renaissance water manor including a park and a

pond.

The European Funds assist in saving natural environment and the deteriorating historical buildings. The first step in revalorization of the monumental park in Zabrodzie, financed by the EU, covered the necessary works the target of which was to restore the historical park’s plan, nurture the greenness, build walking paths and assemble small architecture to make the stay of visitors more pleasant. In Smolec, on the other hand, construction works focused above all on securing the ruins of the major which had been in danger of collapsing and the shoreline of ponds surrounding the former water manor was strengthened.

When you take a look at the manor remains it is quite to imagine that as many as 52 rooms were located there or that it hosted candle-light dinners for several dozen guests, lessons with a governess etc. or that within the area of the building it was possible to organize sleigh rides with sleighs and hunting. This world is long gone and will never return. How do we know so much about it though? We know it from the book written by the descendant of the last owners, Angela von Wallenberg Pachaly who published her memories several years ago under the title “Little Baroness. Childhood in the Smolec castle” The manor was a rural home to a rich German family of Wallenberg Pachalych – bankers, traders and entrepreneurs who, apart from it, also owned the city palace in Wrocław located at Szajnochy Street. The family abandoned Smolec property in 1945. The then 12-years-old Angela returned to the house right before leaving just to close the shutters. For the family home not to be sad and not to realize that they were abandoning it forever…

